

Msr Rubežić Miloš, advokatski pripravnik

PRAVNI OKVIR ZAŠTITE OD KOMUNALNE BUKE U REPUBLICI SRBIJI I NJEGOVA USAGLAŠENOST SA DIREKTIVOM 49/2002/ES*

SAŽETAK: Buka i zaštita od buke su jedna od najaktuelnijih tema ekološkog prava. Imajući u vidu da je ubrzani tempo tehničko-tehnološkog razvoja zemalja u poslednjih pola veka uzrokovao višestruko zagađivanja okoline koja se ogleda između ostalog i u sve većem negativnom uticaju buke na život čoveka. Pozitivno pravo Republike Srbije u oblasti zaštite od buke čini Zakon o zaštiti od buke iz 2009. godine zajedno sa nizom podzakonskih akata koji omogućavaju njegovu primenu. Imajući u vidu da je Republika Srbija stekla status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji 2012. godine postoji formalna obaveza naše zemlje da harmonizuje svoje zakonodavstvo sa pravnim tekovinama Evropske unije. Evropska komisija je obavila detaljan analitički pregled poglavlja 27 koji se odnosi na životnu sredinu u vidu izveštaja o skriningu koji predstavlja polaznu tačku analize harmonizacije našeg prava sa pravnim tekovinama EU u oblasti zaštite od buke. Post-skrining izveštaj zajedno sa dokumentima sa bilateralnih sastanaka predstavnika Republike Srbije sa predstavnicima Evropske komisije daju smernicu našem zakonodavcu u kom pravcu bi trebalo da idu buduće izmene i dopune postojećih zakona.

Ključne reči: buka, komunalna buka, zaštita od buke, Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini, Agencija za zaštitu životne sredine, poglavlje 27, pravo Evropske unije, Direktiva 49/2002/ES

---

* Rad primljen 30. 6. 2017. godine.

POJAM I DEFINISANJE BUKE

Utvrđivanje pojmova i termina u pravu je veoma bitan činilac u stvaranju i njegovoj primeni. Pravni jezik predstavlja osnovno sredstvo komunikacije pomoću koga se ustanovljava i sprovodi pravna procedura, a različito definisanje ili tumačenje određenih pojmova mogu pravu dati sasvim drugi smisao. Prema međunarodno prihvaćenim definicijama buka predstavlja svaki neželjen ili neprijatan zvuk¹. Iz ovako postavljene definicije, bez objektivnih kriterijuma, proizilazi da jedan konkretan zvuk može za jednu osobu predstavljati buku, a za drugu ne. Međutim postoje zvuci takve jačine da prouzrokuju oštećenja čula sluha što bi ih uvek podvelo pod buku, bez obzira na svoje ostale karakteristike. Buka se u teoriji definiše i kao pojava neugodnih i nepoželjnih akustičkih osećaja.² Ove definicije uvode kategoriju **željenog** i neželjenog zvuka da bi se merila **štetnost**, što dalje znači da samo neki zvuk predstavlja buku. Status zvuka koji dobija oznaku buke ne zavisi od apsolutne vrednosti njegovog nivoa, nego od činjenice da li on nekog ometa. Relativno tiha muzika koja dolazi iz susedne prostorije, može se smatrati bukom, a ne može se reći ni da je buka zvuk enormno visokog nivoa kakav se može **čuti** u diskotekama ili na rok koncertima koje publika plaća da bi slušala.³ U našem pozitivnom zakonodavstvu buka u životnoj sredini se definiše kao neželjen ili štetan zvuk⁴, tako da spadamo u red država koje su prihvatile najrašireniju međunarodnu definiciju buke. Raniji Zakon o zaštiti životne sredine iz 1991. godine je definisao buku kao „zvučnu pojavu iznad propisanog nivoa u sredini u kojoj čovek boravi, dok je recimo ranije slovenačko zakonodavstvo (zakon iz 1976. godine) dalo definiciju buke: buka bi bila svaki zvuk koji utiče na psihičko i fizičko stanje radnih ljudi i građana, tako da ih ometa u radu, umanjuje radnu sposobnost, izaziva nemir i smeta okolini, ometa ljude u uobičajnom odmoru i šteti njihovom zdravlju.⁵ Član 3. Direktive EU 2002/49/EC⁶ definiše buku kao neželjen i po životnu sredinu štetan zvuk u spoljašnjoj sredini koji je nastao usled ljudskih aktivnosti.

---

¹ Berglund, B., Lindvall, T., Schwela, D. H., *Guidelines for Community Noise*, World Health Organization, Geneva 1999, vii.

² Rogač, M., Nikić, M., „Uticaj buke željezničkog saobraćaja na životnu sredinu“, *Zbornik radova*, International Quality Conference, Quality festival 2012, Kragujevac 2012, 136.

³ Drinčić, D., *et al.*, „Merenje i zaštita od buke“, *Ecologica*, 54/2009, 141 i dalje.

⁴ Čl. 3. st. 1. t. 1. Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, *Službeni glasnik RS*, br. 36/2009 i 88/2010.

⁵ Budisavljević, B. B., *et al.*, *Buka – osnovi, analiza, izvori i zaštita*, Tribina građevinske fizike, Beograd 1998, 228.

⁶ Directive 2002/49/EC of the European parliament and of the Council of 25 June 2002 relating to the assessment and management of environmental noise, *Official Journal of the European Communities L 189*, 2002.

Buka u životnoj sredini, ili kako se veoma često zove – komunalna buka, predstavlja posebnu vrstu buke koju stvaraju svi izvori koji se javljaju u čovekovom okruženju, isključujući buku koja nastaje na radnom mestu u industrijskim pogonima.⁷ Termin komunalna buka, nastao je prevodom engleskog termina *community noise*. Ovakav domaći termin više bi priličio buci koju stvaraju komunalne službe, ali bi ga sa druge strane trebalo tumačiti kao buku komune – zajednice, koju ona stvara svojim, najčešće uobičajenim aktivnostima. U tom smislu pod ovim terminom se podrazumeva buka u urbanoj sredini koja potiče od zajedničkog života i aktivnosti uopšte.⁸

IZVORI PRAVA U OBLASTI ZAŠTITE OD KOMUNALNE BUKE U REPUBLICI SRBIJI

Krajem XX veka, a naročito krajem 70-ih godina kada su i nauka i zakonodavstvo poklonili posebnu pažnju zaštiti od buke, nivo buke je u velikim gradovima premašivao 80 dBA. Nivo buke je na radim mestima često premašivao i 90 dBA.⁹ Ustavnim amandmanom broj 30¹⁰ na Ustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ)¹¹ iz 1963. godine zakonodavac je kod nas po prvi put uveo pojam „zaštita čovekove okoline“. Ovim amandmanom je utvrđeno da federacija preko svojih saveznih organa i organizacija uređuje zaštitu čovekove sredine od opasnosti za život i zdravlje ljudi koje ugrožavaju celu zemlju.¹² Najpre je SR Slovenija 1976. godine donela svoj Zakon o zaštiti od buke, da bi taj primer sledila SR Srbija 1981. godine, a zatim i SR Makedonija 1984. godine.¹³ U Republici Srbiji je zaštitu od buke regulisao Zakon o zaštiti stanovništva od buke¹⁴ i pravilnik za njegovu primenu, koji je donet 1982. godine. Određene preventivne mere u oblasti zaštite od buke postojale su i u okviru Zakona SR Srbije o izgradnji objekata.¹⁵ Da je SFRJ bila upoznata sa

---

⁷ Nikolić, B., *et al.*, *Bezbednost i zdravlje na radu*, Visoka tehnička škola strukovnih studija u Nišu, Niš, 2011, 87.

⁸ Budisavljević, B. B., Milenković, A., Boljević, D., Baralić, S., Savković, D., „Podloge za propise o komunalnoj buci – I deo“, Telekomunikacioni forum TEFLOR 2010, Beograd, 2010, 1053.

⁹ Uzunović, R., „Protection from noise and vibration“, *LOLA Institute*, Belgrade, 1997, 5.

¹⁰ Amandman XXX, *Službeni list SFRJ*, br. 29/1971.

¹¹ Ustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, *Službeni list SFRJ*, br. 14/1963.

¹² B. B. Budisavljević *et al.*, *Buka – osnovi, analiza...*, 226.

¹³ S. Popović, *Zaštita od buke sa posebnim osvrtom na SR Srbiju (pravni aspekt)*, Naučna knjiga, Beograd, 1989, 57.

¹⁴ Zakon o zaštiti stanovništva od buke, *Službeni glasnik SRS*, br. 68/81.

¹⁵ Zakon o izgradnji objekata, *Službeni glasnik SRS*, br. 10/84 i 37/88.

značajem problema buke govori i činjenica da je 1980. godine bila jedna od učesnica Konferencije Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj o politici borbe protiv buke. Učesnici konferencije su došli do zaključka da je 15 % stanovnika zemalja članica Konferencije Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj, što čini oko 100 miliona ljudi, u toku dana izloženo buci čiji je nivo Leq veći od 65 dBA, a da je čak preko 50 % stanovništva izloženo buci većoj od Leq veći od 55 dBA.¹⁶

Ustav Republike Srbije¹⁷ iz 1990. godine predviđa da čovek ima pravo na zdravu životnu sredinu i dodaje da je svako, u skladu sa zakonom, dužan da štiti i unapređuje životnu sredinu. I Ustav Savezne Republike Jugoslavije iz 1992. godine proklamuje pravo na zdravu životnu sredinu i blagovremeno obaveštavanje o njenom stanju. Republika Srbije je 1991. godine donela Zakon o zaštiti životne sredine¹⁸ koji je na sveobuhatan način regulisao mere zaštite od štetnih uticaja ljudskih delatnosti na životnu sredinu, ali je oblast zaštite od buke njime uređena samo načelno. Mere zaštite od buke propisane Zakonom sprovedili su se na osnovu Pravilnika koji je ministar zaštite životne sredine doneo 1992. godine konsultujući brojne eksperte i predstavnike naučnih i stručnih instituta.¹⁹

Današnji ustav Republike Srbije²⁰ iz 2006. godine proklamuje da svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obaveštavanje o njenom stanju, da je svako, a posebno Republika Srbija i autonomna pokrajina, odgovoran za zaštitu životne sredine, te da je svako dužan da je čuva i poboljšava. Ustveni okvir za donošenje zakona u oblasti zaštite od buke čini čl. 97. t. 9. Ustava Republike Srbije prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem zaštite i unapređenja životne sredine. Zakon o zaštiti životne sredine²¹ donet je 2004. godine i on predstavlja sistemski, odnosno „krovni zakon” u oblasti zaštite životne sredine koji uz ostale zakone ima za cilj ostvarivanje prava čoveka na život i razvoj u zdravoj životnoj sredini i uravnotežen odnos privrednog razvoja i životne sredine u Republici Srbiji. Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini²² donet je 2009. godine na predlog Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja i pripada takozvanom zelenom paketu – setu od 16 zakona koji sveobuhvatno regulišu različite oblasti zaštite životne sredine.

---

¹⁶ Uzunović, R., *nav. delo*, 5.

¹⁷ Ustav Republike Srbije, *Službeni glasnik RS*, br. 1/1990.

¹⁸ Zakon o zaštiti životne sredine, *Službeni glasnik RS*, br. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95.

¹⁹ Budisavljević, B. B., *et al.*, *Buka – osnovi, analiza...*, 231.

²⁰ Ustav Republike Srbije, *Službeni glasnik RS*, br. 98/2006.

²¹ Zakon o zaštiti životne sredine, *Službeni glasnik RS*, br. 135/2004, 36/2009, 36/2009, 72/2009, 43/2011 i 14/2016.

²² Zakon o zaštiti od buke – ZoZB, *Službeni glasnik RS*, br. 36/2009 i 88/2010.

Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini je predvideo donošenje uredbe i pet pravilnika koji bi omogućili njegovu primenu. Podzakonski akti neophodni za praktičnu primenu zakona doneti su 2010. godine i to Uredba o indikatorima buke²³, Pravilnik o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke²⁴, Pravilnik o metodologiji za izradu akcionih planova²⁵, Pravilnik o metodologiji za određivanje akustičnih zona²⁶, Pravilnik o sadržini i metodama izrade strateških karata buke i načinu njihovog prikazivanja javnosti²⁷ i Pravilnik o uslovima koje mora da ispunjava stručna organizacija za merenje buke, kao i o dokumentaciji koja se podnosi uz zahtev za dobijanje ovlašćenja za merenje buke.²⁸ Novi zakon je donet u cilju prenošenja Direktive 2002/49/EC, tako da je ona postala okosnica novog zakona, iako se odnosi samo na jedan aspekt buke odnosno spoljašnju buku. Ostale direktive EU koje se bave ovom oblašću u trenutku pripreme nacрта ovog Zakona nisu uzete u obzir.²⁹

Pored ZoZB-a i navedenih podzakonskih propisa i drugi zakoni uređuju pitanje zaštite od specifičnih oblika buke. Zakon o vazдушnom saobraćaju³⁰ u Gl. 9 tretira pitanje zaštite od buke i emisija izduvnih gasova. S aspekta buke ovaj Zakon uređuje pitanja dužnosti operatera, dozvoljenih nivoa buke i merenja buke.³¹ Zakon predviđa da direktorat, na predlog ministarstva nadležnog za poslove životne sredine, može da ograniči ili obustavi javni avio-prevoz na liniji ako su njime prekoračene granične vrednosti emisije zagađujućih materija u vazduhu ili granične vrednosti emisije buke u životnoj sredini, naročito ako prevoz u drugim vidovima saobraćaja pruža zadovoljavajući nivo usluga.³² Zatim, tu su i brojni tehnički propisi za motorna vozila i mašine.

---

²³ Uredba o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini – Uredba o indikatorima buke, *Službeni glasnik RS*, br. 75/2010.

²⁴ Pravilnik o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke – Pravilnik o metodama merenja buke, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.

²⁵ Pravilnik o metodologiji za izradu akcionih planova, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.

²⁶ Pravilnik o metodologiji za određivanje akustičnih zona, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.

²⁷ Pravilnik o sadržini i metodama izrade strateških karata buke i načinu njihovog prikazivanja javnosti, *Službeni glasnik RS*, br. 80/2010.

²⁸ Pravilnika o uslovima koje mora da ispunjava stručna organizacija za merenje buke, kao i o dokumentaciji koja se podnosi uz zahtev za dobijanje ovlašćenja za merenje buke, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.

²⁹ Budisavljević, B. B., *et al.*, „Podloge za propise...”, 1053.

³⁰ Zakon o vazдушnom saobraćaju, *Službeni glasnik RS*, br. 73/2010, 57/2011, 93/2012 i 45/2015.

³¹ Mirković, B. D., „Pregled prakse i regulative u oblasti zaštite od buke izazvane vazдушnim saobraćajem u Srbiji“, *Tehnika – saobraćaj*, 3/2015, 501.

³² Vid. čl. 93. st. 1. Zakona o vazдушnom saobraćaju, *Službeni glasnik RS*, br. 73/2010, 57/2011, 93/2012 i 45/2015.

Zakonski okvir zaštite od komunalne buke

Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini uređuje subjekte zaštite životne sredine od buke, mere i uslove zaštite od buke u životnoj sredini, merenje buke u životnoj sredini, pristup informacijama o buci, nadzor i druga pitanja od značaja za zaštitu životne sredine i zdravlje ljudi. Kako ZoZB ne uređuje buku koja nastaje na radnom mestu i u radnoj okolini, buku koja nastaje u prevoznom sredstvu, buku koja potiče od vojnih aktivnosti na armijskim poligonima i aktivnosti na zaštiti od elementarnih nepogoda, prirodnih i drugih udesa, buku od aktivnosti u domaćinstvu ili buku iz susednog domaćinstva, kao i na buku kojoj su izloženi oni koji je stvaraju, njegov predmet regulisanja je komunalna buka. Zakon predviđa da se zaštita životne sredine od buke obezbeđuje utvrđivanjem uslova i preduzimanjem mera zaštite koje su deo integralnog sistema zaštite životne sredine i koje se odnose na prostorno, urbanističko i akustičko planiranje, zvučnu zaštitu, stratešku procenu uticaja planova i programa, odnosno procenu uticaja projekta na životnu sredinu, kao i na izdavanje dozvole za izgradnju i rad postrojenja, odnosno obavljanje aktivnosti, propisivanje graničnih vrednosti indikatora buke u životnoj sredini, proizvodnju, promet i upotrebu izvora buke, akustično zoniranje, izradu strateških karata buke, izradu akcionih planova zaštite od buke u životnoj sredini, merenje i ocenu buke u životnoj sredini, procenu štetnih efekata buke na zdravlje ljudi i informisanje javnosti o buci i njenim štetnim efektima u životnoj sredini.

Subjekti zaštite od buke u životnoj sredini

Subjekti zaštite životne sredine od buke na teritoriji Republike Srbije su: u okviru svojih ovlašćenja Republika Srbija, autonomna pokrajina, opština, grad, odnosno grad Beograd, privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji u obavljanju privredne delatnosti emituju buku i naučne i stručne organizacije i druge javne službe, udruženja, građani, druga pravna i fizička lica. Važnu ulogu ima i Agencija za zaštitu životne sredine koja između ostalog obezbeđuje izradu strateških karata buke iz nadležnosti Republike Srbije i vodi i ažurira bazu podataka iz monitoringa buke u informacionom sistemu zaštite životne sredine.

ZoZB predviđa odgovornost subjekata zaštite životne sredine od buke i to za svaku aktivnost ili nepreduzimanje mera kojima se prouzrokuje izloženost buci iznad graničnih vrednosti. Pravna i fizička lica koja obavljanjem svojih delatnosti utiču ili mogu uticati na izloženost buci dužna su da obezbede učešće u troškovima zaštite od buke u životnoj sredini u okviru investicionih, tekućih i proizvodnih troškova, da prate uticaj svoje delatnosti na buku, kao i da sprovede odgovarajuće mere zaštite od buke u skladu sa ZoZB i drugim zakonima koji uređuju zaštitu životne sredine.³³ Zakonom se posebno ističe dužnost svih

³³ Vid. čl. 9. ZoZB.

subjekata da međusobno sarađuju, obezbeđuju koordinaciju i da se usklađuju u donošenju i sprovođenju mera i odluka.³⁴

Mere i uslovi zaštite od buke u životnoj sredini

Preventivne mere u oblasti zaštite od buke odnose se pre svega na oblast planiranja i izgradnje. ZoZB predviđa da se prostornim i urbanističkim planovima obezbeđuju mere i uslovi zaštite od buke, a naročito međusobni prostorni raspored infrastrukture, industrijskih, stambenih, rekreacionih i drugih zona i objekata i akustičko zoniranje i utvrđivanje posebnih režima korišćenja tih područja. Projekti, planovi i programi na koje se primenjuju zakoni kojima se uređuje postupak strateške procene uticaja na životnu sredinu, odnosno procene uticaja projekata na životnu sredinu moraju sadržati procenu nivoa buke i mere zaštite od buke u životnoj sredini. Prostorno i urbanističko planiranje i realizacija projekata obuhvataju i mere zvučne zaštite koje se obezbeđuju kroz planiranje namenske upotrebe prostora, planiranje saobraćaja, smanjenje buke merama zvučne zaštite i kontrolu izvora buke. Pri projektovanju, građenju i rekonstrukciji objekata saobraćajne infrastrukture, industrijskih objekata, stambenih, stambeno-poslovnih i poslovnih objekata nosilac projekta dužan je da sprovede propisane mere zvučne zaštite.

U postupku procene uticaja projekata na životnu sredinu predviđaju se mogući neposredni i posredni štetni efekti buke na životnu sredinu. U studiji o proceni uticaja na životnu sredinu utvrđuju se uslovi i mere kojima se štetni efekti buke mogu sprečiti, smanjiti ili otkloniti. Uslovi za rad postrojenja i aktivnosti za koja se izdaje integrisana dozvola sadrže mere zaštite od buke u skladu sa zakonom kojim se uređuje integrisano sprečavanje i kontrola zagađivanja životne sredine. U postupku tehničkog pregleda i izdavanja upotrebne dozvole za projekte za koje nije potrebna izrada procene uticaja na životnu sredinu, za projekte za koje je izrađena studija o proceni uticaja na životnu sredinu utvrđuje se ispunjenost uslova i mera zaštite od buke, odnosno zvučne zaštite.

Indikatori buke koriste se u cilju utvrđivanja nivoa buke u životnoj sredini, za procenu i predviđanje nivoa buke i njenih efekata, izradu strateških karata buke i planiranje mera zaštite od buke. Vrednost indikatora buke u životnoj sredini utvrđuje se primenom metoda merenja, proračuna ili procene. Zabranjeno je emitovanje buke u životnoj sredini iznad propisanih graničnih vrednosti koje se iskazuju indikatorima buke. ZoZB predviđa da Vlada Republike Srbije podzakonskim aktima propisuje indikatore buke, granične vrednosti, metode za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini i na zdravlje ljudi, kao i vrste i način prikupljanja podataka potrebnih za njihovo ocenjivanje.³⁵

³⁴ Vid. čl. 10. ZoZB.

³⁵ Vid. čl. 15. ZoZB.

Mašine, prevozna sredstva, uređaji i oprema koji se proizvode u Republici Srbiji ili se uvoze na teritoriju Republike Srbije moraju, radi stavljanja u promet, odnosno upotrebu, biti usklađeni sa tehničkim propisima koji se odnose na granični nivo buke pod određenim uslovima upotrebe, a relevantni podaci o buci u uslovima upotrebe moraju biti označeni na proizvodu. Mere zaštite od buke vezane za izbor i upotrebu mašina, uređaja, sredstava za rad i prevozna sredstva sprovode se primenom najboljih dostupnih tehnika koje su tehnički i ekonomski isplative.³⁶

Izvori buke koji se koriste za obavljanje delatnosti, a koji se privremeno koriste ili se trajno postavljaju u otvorenom prostoru na nivou tla, nepokretne i pokretne objekte ili se koriste na vodi ili u vazduhu moraju imati podatke o nivou zvučne snage koju emituju pri propisanim uslovima korišćenja i održavanja.

ZoZB predviđa određivanje akustičkih zona u okviru kojih se može zabraniti ili ograničiti upotreba izvora buke, odnosno obavljanje delatnosti i drugih aktivnosti koje prouzrokuju buku iznad propisanih graničnih vrednosti. U ovakvim zonama nivoi buke ne mogu biti iznad propisanih graničnih vrednosti. Akustičke zone, mere zabrane i ograničenja određuje jedinica lokalne samouprave dok ministar nadležan za poslove zaštite životne sredine propisuje metodologiju za određivanje akustičkih zona.

Organizatori javnih skupova, zabavnih i sportskih priredbi i drugih aktivnosti na otvorenom i u zatvorenom prostoru dužni su da u prijavi za održavanje javnih skupova i aktivnosti dostave podatke o merama zaštite od buke ukoliko upotreba zvučnih i drugih uređaja može prekoračiti propisane granične vrednosti. Mere zaštite od buke određuje jedinica lokalne samouprave na zahtev organizatora javnih skupova i aktivnosti.

Strateške karte buke predstavljaju podatke o postojećim i procenjenim nivoima buke, koji su prikazani indikatorima buke. Strateške karte buke sadrže prikaz podataka o stanju buke u životnoj sredini, a naročito:

- postojeći, prethodni i procenjeni nivo buke u životnoj sredini izražen indikatorima buke;
- mesta prekoračenja propisanih graničnih vrednosti;
- procenu broja domaćinstava, škola i bolnica na određenom prostoru koje su izložene buci iznad propisanih graničnih vrednosti;
- procenu broja ljudi koji se nalaze na određenom prostoru izloženom buci iznad propisanih graničnih vrednosti;
- druge propisane podatke u skladu sa ZoZB.³⁷

Strateške karte buke obavezno se izrađuju za aglomeracije sa više od 100.000 stanovnika, za glavne puteve sa prosečnim godišnjim protokom sa-

---

³⁶ Vid. čl. 16. ZoZB.

³⁷ Vid. čl. 19. ZoZB.

braćaja većim od 3.000.000 vozila, za glavne pruge sa prosečnim godišnjim protokom saobraćaja većim od 30.000 vozova i za glavne aerodrome. Izradu pomenutih strateških karata buke na celoj teritoriji Republike Srbije obezbeđuje Agencija za zaštitu životne sredine uz učešće ostalih subjekata zaštite. Subjekti zaštite obavezni su da za potrebe izrade strateških karata buke obezbede sve potrebne podatke. Strateške karte buke revidiraju se najmanje jednom u pet godina računajući od dana početka njihove pripreme.

Strateške karte buke koriste se kao osnova za izradu akcionih planova zaštite od buke u životnoj sredini i kao sredstvo za obaveštavanje javnosti o nivou buke u životnoj sredini i njenim štetnim efektima. Ministar i ministar nadležan za poslove saobraćaja bliže uređuju sadržinu i metode izrade strateških karata buke, kao i način njihovog prikazivanja javnosti. Vlada na predlog Ministarstva donosi plan aktivnosti i izvore finansiranja za izradu strateških karata buke.

Akcioni plan zaštite od buke u životnoj sredini za drumski, vazdušni i železnički saobraćaj, kao i za područja uz državnu granicu donosi Vlada. Akcioni plan priprema Ministarstvo zajedno sa ministarstvom nadležnim za poslove saobraćaja i privrede. Akcioni plan za aglomeracije na teritoriji jedinice lokalne samouprave, kao i za postrojenja i aktivnosti za koje integrisanu dozvolu izdaje jedinica lokalne samouprave priprema i donosi jedinica lokalne samouprave. Ministarstvo daje saglasnost na akcioni plan za aglomeracije na teritoriji jedinice lokalne samouprave. Akcioni planovi donose se, odnosno revidiraju za period od pet godina. Ministar propisuje metodologiju za izradu akcionih planova. ZoZB detaljno reguliše sadržinu akcionih planova koji moraju da sadrže:

- opis aglomeracije, glavne puteve, glavne pruge i glavne aerodrome, odnosno druge izvore buke u aglomeraciji;
- podatke o nadležnim organima i osnovama za izradu akcionog plana;
- podatke o prekoračenim graničnim vrednostima;
- rezime rezultata izrade strateških karata buke;
- procenu broja stanovnika izloženih buci, identifikaciju problema i situaciju koju treba poboljšati;
- sve mere koje su već preduzete za smanjenje buke, kao i sve projekte u pripremi;
- srednjoročne i dugoročne mere i aktivnosti koje nadležni organi treba da preduzmu za period od pet godina, uključujući mere za očuvanje nivoa buke u zonama gde je to stanje zadovoljavajuće (planiranje saobraćaja, korišćenje zemljišta, tehničke mere na izvorima buke, izbor tiših izvora buke, smanjenje prenosa zvuka, pravne, ekonomske i podsticajne mere);
- procenu broja stanovnika ugroženih bukom (koji su uznemiravani bukom, imaju poremećen san i dr.);
- rezultate učešća javnosti u postupku pripreme akcionih planova;

- izvore finansiranja (sredstva budžeta i druga finansijska sredstva, ocena efikasnosti i očekivane koristi u odnosu na troškove);
- način vrednovanja akcionog plana u pogledu primene i rezultata.³⁸

Merenje buke

Monitoring odnosno praćenje buke vrši se sistematskim merenjem, ocenjivanjem ili proračunom određenog indikatora buke, u skladu sa ovim zakonom. Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom, obezbeđuju procenu, praćenje i kontrolu nivoa buke u životnoj sredini u skladu sa relevantnim zakonima. Podaci koji se dobiju monitoringom buke sastavni su deo jedinstvenog informacionog sistema životne sredine. Finansijska sredstva za monitoring buke obezbeđuju Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, odnosno subjekti zaštite od buke. Ministar propisuje metodologiju za izradu i vođenje informacionog sistema buke.

Zakon reguliše pojedinačno merenje buke tako što propisuje da je pravno lice ili preduzetnik koje je vlasnik, odnosno korisnik izvora buke dužno da na propisan način obezbedi merenje buke i izradu izveštaja o merenju buke i snosi troškove merenja buke u zoni uticaja. Ministar propisuje metode merenja buke, sadržinu i obim izveštaja o merenju buke.

Merenje buke u životnoj sredini može da vrši samo ovlašćena stručna organizacija ako ispunjava propisane uslove za merenje buke. Zahtev za dobijanje ovlašćenja za merenje buke stručna organizacija podnosi Ministarstvu. Ispunjenost uslova za ovlašćivanje stručnih organizacija za merenje buke utvrđuje ministar, rešenjem. Ovlašćenje se dobija za period od četiri godine i može se obnoviti. Dobijeno ovlašćenje za merenje buke ministar oduzima ako se naknadno utvrdi da ovlašćena stručna organizacija ne ispunjava propisane uslove ili se utvrdi da je ovlašćenje izdato na osnovu netačnih i neistinitih podataka. Ministar bliže propisuje uslove koje stručna organizacija mora da ispunjava za merenje buke, kao i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtev za dobijanje ovlašćenja za merenje buke.

Strateške karte buke su deo jedinstvenog informacionog sistema životne sredine u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine.

Državni organi, organi jedinice lokalne samouprave, ovlašćene i druge organizacije dužne su da obezbede pristup javnosti informacijama i podacima iz strateških karata buke u životnoj sredini i akcionih planova. Ove informacije i podaci moraju biti saopšteni javnosti jasno, razumljivo i pristupačno, uz upotrebu najpogodnijih informacionih tehnologija. Podaci o buci u životnoj sredini sastavni su deo izveštaja o stanju životne sredine u Republici Srbiji.³⁹

³⁸ Vid. čl. 22. ZoZB.

³⁹ Vid. čl. 27. ZoZB.

Nadzor

Nadzor nad radom Agencije za zaštitu životne sredine, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, kao i ovlašćenih pravnih lica, u vršenju poverenih poslova vrši nadležno Ministarstvo. Inspekcijski nadzor nad primenom odredaba ZoZB-a i podzakonskih propisa donetih za njegovo izvršavanje vrši Ministarstvo. Inspekcijski nadzor Ministarstvo vrši preko republičkog inspektora za zaštitu životne sredine. Autonomna pokrajina vrši inspekcijski nadzor nad izvršavanjem poslova poverenih ovim zakonom preko inspektora za zaštitu životne sredine. Jedinica lokalne samouprave vrši inspekcijski nadzor nad izvršavanjem poslova poverenih ovim zakonom preko inspektora za zaštitu životne sredine.⁴⁰ Članovi 31. i 32. detaljno uređuju prava i dužnosti inspektora, kao i ovlašćenja u vršenju inspekcijskog nadzora.

Krivična dela, prestupi i prekršaji u oblasti zaštite od buke

Danas je neophodno postaviti određena pravila koja moraju da poštuju svi korisnici savremene tehnologije i vršioci brojnih usluga da bi se sprečilo zagađivanje životne sredine, a ako se i dopusti određeno zagađenje životne sredine koje se mora podnositi da bi se obezbedio društveni napredak, da se obezbedi određeni minimum zaštite. Ovi efekti se mogu ostvariti osiguranjem prekršajne, krivično-pravne i građansko-pravne zaštite i brojnim merama prevencije.

U Republici Srbiji propisi građanskopravnog karaktera ne regulišu, eksplicitno, imovinsku zaštitu u oblasti zaštite životne sredine. Zaštita ovih prava realizuje se, npr. opštim instrumentima u oblasti naknade šteta ili institutom susedskih prava odnosno službenostima u okvirima regulisanja svojinskopravnih odnosa i sl. Radi se, zapravo, o klasičnim instrumentima zaštite svojinskopravnog i obligacionopravnog karaktera.⁴¹

Krivičnopravna zaštita životne sredine je krajnja, ali istovremeno veoma efikasna i više nego nužna mera. Direktiva 2008/99/EZ o zaštiti životne sredine putem krivičnog prava propisuje mere koje države članice treba da preduzmu u oblasti krivičnog prava, u skladu sa stavom Saveta Evrope da se radi efikasnije zaštite životne sredine uspostavi krivična odgovornost u slučajevima „ozbiljnog zagađenja ili dovođenja u opasnost životne sredine”. Direktiva 2008/99/EZ⁴² od 19. 11. 2008. godine propisuje mere koje države članice treba da preduzmu u oblasti krivičnog prava, a radi efikasnije zaštite životne sredine.

⁴⁰ Vid. čl. 29–30. ZoZB.

⁴¹ M. Drenovak-Ivanović, S. Đorđević, S. Važić, *Pravni instrumenti ekološke zaštite – građansko-pravna i krivičnopravna zaštita*, OEBS / Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, Beograd, 2015, 68.

⁴² Directive 2008/99/EC of the European parliament and of the council.

Ova Direktiva je stupila na snagu 26. 12. 2008. godine i trebalo je da bude implementirana u zakonodavstva država članica do 26. 12. 2010. godine. Poštujući princip *nullum crimen, nulla poena sine lege*, neophodno je da zakonom bude unapred predviđeno koja ponašanja čoveka u oblasti zaštite životne sredine i zaštite od buke mogu da se kvalifikuju kao krivično delo i za njih predvide krivične sankcije i uslovi njihove primene.⁴³ U srpskom Krivičnom zakoniku iz 2005. godine,⁴⁴ prvi put su na jednom mestu svrstana sva krivična dela koja imaju za cilj zaštitu životne sredine – „Krivična dela protiv životne sredine“. Krivičnim delima protiv životne sredine se ne štite kao ranije klasična ljudska prava, a to su život i zdravlje, već samostalno dobro – životna sredina, tačnije pravo čoveka na očuvanu životnu sredinu. KZ predviđa osamnaest krivičnih dela protiv životne sredine, a koja se nalaze u okviru dvadeset četvrte glave. Krivična dela za zaštitu životne sredine koja se mogu koristiti i kod zaštite od buke, mogu biti nepreduzimanje mera zaštite životne sredine, oštećenje objekata i uređaja za zaštitu životne sredine i povreda prava na informisanje o stanju životne sredine.⁴⁵

Posebnim zakonima može biti predviđena upravnopravna, krivičnopravna ili građanskopravna zaštita. ZoZB predviđa prekršaje za privredno društvo ili drugo pravno lice, prekršaj odgovornog lica u organu državne uprave, imaocu javnih ovlašćenja, odnosno ovlašćenom pravnom licu kao i zaštitne mere uz kaznu za prekršaj.⁴⁶ I Zakonom o zaštiti životne sredine predviđeni privredni prestupi i prekršaji koji su sankcionisani. Norme prava životne sredine su specijalnog karaktera i imaju prednost u odnosu na opšte norme ostalih grana prava, odnosno primenjuje se pravilo *lex specialis, derogat legi generali*.⁴⁷

Podzakonski akti u oblasti zaštite od komunalne buke

Uredba o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini propisuje indikatore buke u životnoj sredini, granične vrednosti, metode za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanje i štetne efekte buke na zdravlje ljudi.⁴⁸ Uredba uvodi osnovni indikator buke koji opisuje ometanje bukom za

⁴³ M. Lazić, „Zaštita od buke – komunalna buka i emisija buke, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, 2012/62, 131–134.

⁴⁴ Krivični zakonik – KZ, *Sl. glasnik RS*, br. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 i 94/2016.

⁴⁵ Vid. čl. 261, 263. i 268. KZ-a.

⁴⁶ Vid. čl. 34–16. ZoZB.

⁴⁷ M. Lazić, 134–135.

⁴⁸ Vid. čl. 1. Uredbe o indikatorima buke.

vremenski period od 24 časa, za dan-veče-noć – Lden, indikator koji opisuje ometanje bukom u toku dana Lday, indikator koji opisuje ometanje bukom u toku večeri Levening i indikator koji opisuje ometanje bukom u toku noći Lnight. Ovi osnovni indikatori buke koriste se za izradu strateških karata buke.

Granične vrednosti indikatora buke na otvorenom prostoru su propisani u zavisnosti od zona odnosno namene prostora i doba dana, tj. da li je dan, večer ili noć. Uredba deli period od 24 časa na tri vremenska intervala i to na dan koji traje 12 časova (od 6 do 18 časova), večer traje 4 časa (od 18 do 22 časa) dok noć traje 8 časova (od 22 do 6 časova).⁴⁹

Za područja za odmor i rekreaciju, bolničke zone i oporavišta, kulturno-istorijski lokalitete i velike parkove za dan i večer dozvoljen nivo buke je 50 dB(A) za dan i večer i 40 dB(A) za noć. Za turistička područja, kampove i školske zone dozvoljeni nivo buke je 50 dB(A) za dan i večer i 45 dB(A) za noć. Kod čisto stambenih područja dozvoljeni nivo buke je 55 dB(A) za dan i večer i 45 dB(A) za noć. Kod poslovno-stambenih područja, trgovačko-stambenih područja i dečjih igrališta dozvoljeni nivo buke je 60 dB(A) za dan i večer i 50 dB(A) za noć. U gradskom centru, zanatskim, trgovačkim, administrativnoupornim zonama sa stanovima, zonama duž autoputeva, magistralnim i gradskim saobraćajnicama dozvoljeni nivo buke je 65 dB(A) za dan i večer i 55 dB(A) za noć. Za industrijska, skladišna i servisna područja i transportni terminali bez stambenih zgrada propisano je da na granici ove zone buka ne sme prelaziti graničnu vrednost u zoni sa kojom se graniči.

Uredba propisuje i granične vrednosti indikatora buke u zatvorenom prostoru gde su glavni faktori namena prostorija i doba dana. Pa tako za boravišne prostorije gde spadaju spavaća i dnevna soba u stambenoj zgradi pri zatvorenim prozorima dozvoljen je nivo buke od 35 dB(A) za dan i večer i 30 dB(A) za noć. U javnim i drugim objektima, pri zatvorenim prozorima u zdravstvenim ustanovama i privatnim praksama za bolesničke sobe je propisan dozvoljeni nivo buke od 35 dB(A) za dan i večer i 30 dB(A) za noć, za ordinacije 40 dB(A) za dan, večer i za noć, dok je za operacioni blok bez medicinskih uređaja i opreme propisan dozvoljeni nivo buke od 35 dB(A) za dan, večer i noć.

Pravilnik o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke bliže propisuje metode merenja buke, sadržinu i obim izveštaja o merenju buke. Merenje buke u životnoj sredini se vrši prema standardima SRPS ISO 1996-1 i SRPS ISO 1996-2. Izveštaj o merenju buke mora da sadrži opšti deo, zadatak merenja, uslove i rezultate merenja, zaključak i priložje.⁵⁰ Pravilnik o metodama merenja buke detaljno propisuje sadržaj svakog od obaveznih delova izveštaja posebno.

⁴⁹ Vid. čl. 5. Uredbe o indikatorima buke.

⁵⁰ Vid. čl. 3. Pravilnika o metodama merenja buke.

Pravilnik o metodologiji za izradu akcionih planova bliže propisuje metodologiju za izradu akcionih planova zaštite od buke u životnoj sredini. Akcioni plan se izrađuje za područja gde postoje prekoračenja graničnih vrednosti i to na osnovu strateške karte buke za isto područje. Za potrebe izrade akcionih planova izrađuju se konfliktne karte buke koja se izrađuju na osnovu strateške karte buke, a iz koje je vidljiva razlika između postojećeg, odnosno predviđenog stanja buke i graničnih vrednosti indikatora buke. Konfliktna karta buke izrađuje se metodom proračuna, pri čemu se od nivoa postojećeg, odnosno predviđenog stanja buke oduzimaju granične vrednosti buke. Prema pravilniku osnove za izradu akcionih planova zaštite od buke su:

- mere zaštite od buke u životnoj sredini kao što su planiranje namene prostora, planiranje saobraćaja, preduzimanje tehničkih mera na izvorima buke, izbor izvora buke s nižim vrednostima emisije buke, primena zvučne izolacije, mere na putu prostiranja buke, primena zakonske regulative i drugih propisa;
- procena troškova i efikasnosti mera za smanjenje buke na određenom području;
- popis pravnih i fizičkih lica koja svojom delatnošću utiču na izloženost buci;
- vremenski plan izvršenja pojedinih aktivnosti tokom sprovođenja mera zaštite od buke.⁵¹

Pravilnik o metodologiji za određivanje akustičnih zona bliže propisuje metodologiju za određivanje akustičkih zona. Jedinica lokalne samouprave preduzima mere za zaštitu stanovništva od buke u životnoj sredini i u tom cilju određuje akustičke zone u naselju, kao i granične vrednosti indikatora buke u tim zonama, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od buke u životnoj sredini. Jedinica lokalne samouprave akustičkim zoniranjem određuju tihe zone, odnosno zaštićena područja u kojima su propisane granične vrednosti od 50 dB(A) u toku dana, odnosno 40 dB(A) u toku noći. U tihim zonama je zabranjena upotreba izvora buke koji bi svojom aktivnošću mogli da povise nivo buke u tim zonama. Određivanje akustičkih zona se vrši u zavisnosti od namene nekog prostora. Pravilnik je predvideo sledeće akustične zone:

- područja za odmor i rekreaciju, bolničke zone i oporavilišta, kulturno-istorijski lokaliteti, veliki parkovi;
- turistička područja, kampovi i školske zone;
- čisto stambena područja;
- poslovno-stambena područja, trgovačko-stambena područja i dečja igrališta;
- gradski centar, zanatska, trgovačka, administrativno-upravna zona sa stanovima,

---

⁵¹ Vid. čl. 4. Pravilnika o metodologiji za izradu akcionih planova.

- zone duž autoputeva, magistralnih i gradskih saobraćajnica;
- industrijska, skladišna i servisna područja i transportni terminali bez stambenih zgrada.⁵²

Pravilnik o sadržini i metodama izrade strateških karata buke i načinu njihovog prikazivanja javnosti bliže uređuje sadržinu i metode izrade strateških karata buke, kao i način njihovog prikazivanja javnosti. Tako strateška karta buke sadrži podatke o nivoima buke na određenom području u kalendarskoj godini koja prethodi godini izrade strateške karte buke, a naročito podatke o postojećem, prethodnom ili predviđenom stanju buke izraženom indikatorima buke, prekoračenju graničnih nivoa buke, procenjenom broju stanova, škola, bolnica i zgrada sličnih namena koji su izloženi određenim vrednostima indikatora buke i procenjenom broju ljudi koji je izložen buci na nekom području.⁵³

U strateškoj karti buke prikazuje se ukupna izloženost buci određenog područja na osnovu strateških karata buke usled različitih izvora buke. Za potrebe informisanja javnosti i izrade akcionih planova strateška karta buke sadrži naročito grafički prikaz indikatora buke, karte koje prikazuju područja s prekoračenjem graničnih vrednosti, karte u kojima se postojeće stanje poredi s mogućim budućim situacijama i karte koje prikazuju vrednosti indikatora buke na visinama manjim ili većim od 4 metra, ako to zahteva situacija na terenu.

Pravilnik o uslovima koje mora da ispunjava stručna organizacija za merenje buke, kao i o dokumentaciji koja se podnosi uz zahtev za dobijanje ovlašćenja za merenje buke detaljno propisuje uslove koje mora da ispunjava stručna organizacija za merenje buke, kao i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtev za dobijanje ovlašćenja za merenje buke u životnoj sredini. Merenje buke u životnoj sredini može da vrši stručna organizacija koja ima sedište na teritoriji Republike Srbije, ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom u pogledu opreme, prostora i kadrova i pod uslovom da je akreditovana kod nadležnog akreditacionog tela.

DIREKTIVA 49/2002/ES O PROCENI I UPRAVLJANJU BUKOM U ŽIVOTNOJ SREDINI

Buka i zaštita od buke su jedan od aktuelnih pravnih problema proizašlih iz savremenog načina života i kao posledica industrijalizacije, koja je u pravu Evropske unije označena kao jedan od vodećih ekoloških problema.⁵⁴ Naime, procenjuje se da je oko 20 % stanovništva zapadne Evrope izloženo negativnim

⁵² Vid. čl. 10. Pravilnika o metodologiji za određivanje akustičnih zona.

⁵³ Vid. čl. 3. Pravilnika o sadržini i metodama izrade strateških karata buke i načinu njihovog prikazivanja javnosti

⁵⁴ M. Lazić, 129.

efektima buke štetnim po zdravlje. Oko 40 % populacije je izloženo nivou buke većem od 55 dB(A) – gornja granica za stambena područja, više od 20 % stanovništva je izloženo nivou buke iznad 65 dB(A) – gornja granica za gradski centar, trgovačku, administrativno-upravnu zonu sa stanovima, zonu duž saobraćajnica, više od 30 % evropske populacije izloženo je nivou buke preko 55 dB(A) noću, što izaziva ometanje spavanja.⁵⁵

Lista propisa EU u oblasti zaštite od buke obuhvata 13 akata različite pravne snage. Propisi EU u oblasti kontrole buke iz specifičnih izvora mogu biti podjeljeni u četiri kategorije kojima su obuhvaćeni izvori buke iz motornih vozila, aviona, različitih uređaja i opreme na otvorenom prostoru. Najznačajnija direktiva u oblasti zaštite od buke je Direktiva 2002/49/EC o proceni i upravljanju bukom u životnoj sredini koja je doneta 25. juna 2002. godine.

Direktiva 2002/49/EC ima opšti karakter za razliku od ostalih propisa u ovoj oblasti. U članu definiše „buku u životnoj sredini” kao neželjeni ili po zdravlje štetni zvuk u spoljašnjem prostoru izazvan ljudskim aktivnostima, uključujući buku koju emituju prevozna sredstva, putnički, železnički i vazdušni saobraćaj, kao i buku iz područja s industrijskim delatnostima. Za razliku od našeg zakonodavca koji je prihvatio najopštiju definiciju buke, direktiva EU prihvata nešto određeniju definiciju koja u prvi plan stavlja štetno dejstvo po zdravlje ljudi, kao i najznačajnije izvore komunalne buke. Naš zakonodavac u izvorima buke navodi najznačajnije emitere komunalne buke poput saobraćaja, instalacija postrojenja, tehničkih postupaka itd. Osnovni cilj ove direktive je definisanje zajedničkog pristupa namenjenog prvenstveno izbegavanju, sprečavanju ili smanjivanju štetnih delovanja usled izloženosti buci u životnoj sredini, uključujući smetnje izazvane bukom. Osim toga, Direktiva treba da stvori osnovu uvođenju mera zajednice za smanjenje buke koju emituju najveći izvori, naročito putnička i železnička vozila i infrastruktura, letelice, spoljna i industrijska oprema i pokretne mašine. Direktiva se primenjuje na buku kojoj su ljudi izloženi posebno u gradskim odnosno urbanim područjima, u javnim parkovima ili drugim tihim područjima u aglomeraciji, u tihim područjima u prirodi, pored škola, bolnica i drugih zgrada i područja osetljivih na buku. S druge strane, Direktiva se ne primenjuje na buku koju izaziva osoba izazivač buke, buku od svakodnevnih aktivnosti domaćinstava, buku koju izazivaju komšije, buku na radnom mestu, buku unutar prevoznih sredstava ili buku od vojnih aktivnosti u vojnim područjima. Na osnovu Direktive, države članice obavezne su da na odgovarajućim nivoima imenuju nadležne vlasti i tela odgovorna za primenu Direktive, a naročito da sprovedu akcije ustanovljavanja izloženosti buci izradom „strateških karata buke“ zajedničkim metodama procene država članica, prikupljanje karata buke i akcionih planova i obezbeđivanje da informacije o buci u životnoj sredini i njenom delovanju budu dostupne javnosti,

---

⁵⁵ *Future noise policy*, Commission of the European communities, Brussels 1996, 1a.

obavezu primene indikatora buke i brojnih drugih aktivnosti; usvajanje akcionih planova od strane država članica, a u svrhu sprečavanja i smanjivanja buke u životnoj sredini – naročito gde nivoi izloženosti mogu izazvati štetna delovanja na ljudsko zdravlje itd. Aktuelna verzija Direktive 2002/49/EC sadrži šest priloga (indikator i buke, metode ocene indikatora buke, metode procene štetnog dejstva buke, minimalni uslovi za izradu strateških karata buke, minimalni uslovi za izradu akcionih planova i podaci koji se dostavljaju komisiji), a koje Evropska komisija prilagođava u zavisnosti od tehničkog i naučnog napretka.⁵⁶

Evropska komisija je tokom 2015. i 2016. godine izvršila procenu Direktive 2002/49/EC koja se odnosi na njene dosadašnje rezultate, ekonomičnost, efikasnost, koherentnost i značaj. Procena je pokazala da je Direktiva bila i nastavlja da bude relevantna za rešavanje problema prekomerne buke, iako su njeni zahtevi prevoshodno proceduralne prirode. Direktiva se pokazala kao koherentna i harmonična sa drugim relevantnim propisima EU zakonodavstva. Zabeležen je napredak u ostvarivanju ciljeva koji su zadati ovom direktivom, ali još uvek nije dostignut puni potencijal. Glavni problem predstavlja kašnjenje zakonodavstava država članica da usvoje i sprovedu zajedničke propisane metode, kao i veoma niske stope usvajanja akcionih planova buke.⁵⁷

USAGLAŠENOST ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE SRBIJE SA DIREKTIVOM 49/2002/ES O PROCENI I UPRAVLJANJU BUKOM U ŽIVOTNOJ SREDINI

Proces pridruživanja Evropskoj uniji prate promene u pravu zemlje kandidata koje su uslovljene činjenicom da Evropska unija ima svoje pravne tekovine (*acquis communautaire*) različite od prava zemalja članica i međunarodnog prava. Pridruživanje se odvija u pripremnom periodu tokom kojeg zemlja kandidat ili potencijalni kandidat za prijem članstvo postepeno harmonizuje svoje pravo sa pravom EU pored ispunjavanja drugih postavljenih uslova i kriterijuma. Obavezu harmonizacije prava u Republici Srbiji predviđa Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju koji je potpisan u aprilu 2008. godine. Najvažniji forum za EU poslove u oblasti zaštite životne sredine je pregovaračka grupa 27 koju vodi Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, a čiji su stalni članovi još i Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekonomije, Ministar-

---

⁵⁶ Direktiva 2002/49/EC je revidirana više puta: Aneksom I su ustanovljeni dodatni indikatori buke, Aneksom II su uvedene zajedničke metode za procenu buke, Aneksom III su ustanovljeni metodi ocene štetnog dejstva buke, Aneksom IV su uvedeni minimalni uslovi za strateške karte buke, dok su Aneksom V uvedeni minimalni uslovi za akcione planove.

⁵⁷ Commission staff working document refit evaluation of the Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise, European commission, Brussels 2016, 26.

stvo energetike i rudarstva, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo građevine, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravde i državne uprave, Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnološkog razvoja, Institut za standardizaciju, Republički hidrometeorološki zavod Srbije, Republički geodetski zavod, Agencija za bezbednost na putevima, Direktorat za civilno vazduhoplovstvo, Zavod za zaštitu prirode, Kancelarija za evropske integracije, Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom i Sekretarijat za zakonodavstvo.

Tek sa donošenjem Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini Republika Srbija je započela proces harmonizacije i implementacije prava EU u oblasti zaštite od buke koja je do tog momenta bila u potpunosti neusaglašena. U Obrazloženju Nacrta zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini kao jedan od razloga za donošenje novog zakona posebno se napominje usaglašenost sa međunarodnim propisima i Direktivom 2002/49/EZ. Pored zakona i donetih podzakonskih propisa, oblast zaštite od buke uređena je i posebnim zakonima koji regulišu specifične oblike buke poput Zakona o vazдушnom saobraćaju, zatim tehnički propisi za motorna vozila i mašine. Usvojeni su i brojni podzakonski propisi kojima se implementiraju Direktive 89/629/EEZ, 2002/30/EZ i 2006/93/EZ.

Prema oceni Evropske Komisije iz 2016. godine Republika Srbija je postigla dobar nivo usklađenosti zakonske regulative, ali je sprovođenje propisa još uvek u ranoj fazi. Republika Srbija treba da izradi administrativne kapacitete da bi se napravili nacrti strateških mapa zagađenja bukom i akcioni planovi.⁵⁸

Međutim, Direktiva 2002/49/EK je samo delimično transponovana Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini i njenim pratećim podzakonskim aktima. Planirano je da Republika Srbije tokom 2016. godine donese Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini, međutim to se još uvek nije dogodilo. Nove izmene zakona će uzeti u obzir reviziju Aneksa II Direktive 2002/49/ES. Novine koje su predviđene za Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini radiće se s ciljem da se postigne potpuno prenošenje evropskih norimi u oblasti zaštite od buke i efikasno sprovođenje propisa, one treba da sadrže promene nadležnosti, nove metode procene indikatora određene Aneksom II Direktive, mehanizme izveštavanja, uvođenje principa „zagađivač plaća”, kao i rokove za usaglašavanje s obavezama. U skladu sa najavljivanim izmenama zakona planira se i donošenje novih podzakonskih akata do 2018. godine.⁵⁹

Znatnija revizija institucionalnih nadležnosti predviđena je na osnovu preporuka dobijenih na bilateralnom skriningu, u novembru 2014. godine. Rečeno je da je najvažnije da se odrede nadležni organi i utvrde novi rokovi koji odgovaraju rokovima u državama članicama, kako bi se omogućilo poređenje

---

⁵⁸ *Republika Srbija: izveštaj za 2016. godinu*, Evropska komisija, Brisel 2016, 90.

⁵⁹ *Post skrining dokument životna sredina i klimatske promene*, Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, Beograd 2016, 218.

podataka.⁶⁰ Takođe, preporuka je bila da se uvede princip „zagađivač plaća”. Na taj način lokalne samouprave bi bile odgovorne za izradu strateških karata buke naselja, dok bi JP „Železnice Srbije“ bilo nadležno za izradu karata buke železničkog saobraćaja, JP „Putevi Srbije“ za izradu karata buke drumskog saobraćaja, a Aerodrom „Nikola Tesla“ za izradu karata buke avionskog saobraćaja. Očekuje se da sve preporuke budu ugrađene u revidirani zakon. U ovom trenutku, nadležnosti su podeljene na tri nivoa: republički, pokrajinski i lokalni.

U okviru Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine sektori zaduženi za zaštitu od buke su Odeljenje za normativne poslove i harmonizaciju propisa koje radi na zakonodavnom usaglašavanju sa propisima EU u oblasti zaštite od buke u životnoj sredini kao i na usklađivanju propisa u ovoj oblasti sa nacionalnim zakonodavstvom u drugim oblastima, zatim Sektor za planiranje i upravljanje, Odsek za zaštitu od buke, vibracija i nejonizujućih zračenja koji radi na primeni propisa u ovoj oblasti i davanju stručne osnove za izradu propisa u oblasti zaštite od buke u životnoj sredini, Sektor inspekcije za zaštitu životne sredine – obavlja poslove kontrole i nadzora u ovoj oblasti, Agencija za zaštitu životne sredine Republike Srbije, Sektor za stanje životne sredine, Grupa za nejonizujuće zračenje i buku u životnoj sredini koji obavlja poslove koji se tiču informacionog sistema.

Na pokrajinskom nivou pitanjem buke bavi se Pokrajinski sekretarijat za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine, dok su na lokalnom nivou, u većim gradovima osnovani gradski sekretarijati za poslove zaštite životne sredine (uključujući i zaštitu od buke). U manjim lokalnim samoupravama obično je jedna osoba zadužena za poslove zaštite od buke, pored drugih poslova.

Pored navedenih, sledeća javna preduzeća imaju odgovornost za sprovođenje propisa u oblasti zaštite od buke: JP „Železnice Srbije“, JP „Putevi Srbije“ i Aerodrom „Nikola Tesla“.

Glavne implementacione aktivnosti u sektoru institucionalnih nadležnosti odnose se na izradu strateških karata buke i izradu akcionih planova. Ove obaveze spadaju u srednjoročne prioritete, te se predviđa njihova izrada u periodu između 2017. i 2020. godine. Strateške karte buke i akcioni planovi moraju da se izrade pre datuma pristupanja EU. Izrada strateških karata buke je složen proces koji obuhvata definisanje granica naselja za koje se izrađuju karte buke, definisanje sekcija puteva za koje se rade karte, definisanje sekcija železničkih pruga za koje se rade karte, sakupljanje neophodnih ulaznih podataka za izradu strateških karata buke uključujući i potrebna merenja, izradu modela koji se koriste za izradu strateških karata buke, obradu podataka i izrada strateških karata buke u izabranim gradovima, na izabranim deonicama puteva, železničkih pruga i aerodroma u skladu sa Direktivom o proceni i upravljanju bukom u

⁶⁰ *Ibid.*, 216.

životnoj sredini, predstavljanje strateških karata buke javnosti i obuku relevantnih zainteresovanih strana o izradi strateških karata buke.⁶¹

S druge strane izrada akcionih planova obuhvata donošenje odluka o pripremi akcionih planova, u zavisnosti od rezultata strateških karata buke, identifikaciju zainteresovanih strana i osnivanje radnih grupa za svaki akcioni plan koji se izrađuje, identifikaciju mera koje se uključuju u plan, procenu troškova predloženih mera, utvrđivanje institucionalnih odgovornosti za sprovođenje mera, izrada nacrtu akcionih planova, javne rasprave na nacrtu akcionih planova, usvajanje akcionih planova, predstavljanje akcionih planova javnosti, obuku relevantnih zainteresovanih strana o akcionom planiranju, obuku o izradi strateških karata buke, izradi akcionih planova i mehanizama izveštavanja i korišćenje iskustava država članica.⁶²

Kako je trenutno izrada strateških karata buke na celoj teritoriji Republike Srbije poverena Agenciji za zaštitu životne sredine, a kako nema dovoljno institucionalnih kapaciteta za ovakav zadatak, postoji značajna prepreka za izradu strateških karata buke – Agencija za zaštitu životne sredine do sada nije izradila nijednu stratešku kartu buke. Plan aktivnosti i izvore finansiranja za izradu strateških karata buke donosi Vlada na predlog ministarstva nadležnog za zaštitu životne sredine. S obzirom da je ZoZB-om utvrđeno da se strateške karte buke koriste kao osnova za izradu akcionih planova zaštite od buke u životnoj sredini, ali i kao sredstvo za obaveštavanje javnosti o nivou buke u životnoj sredini i njenim štetnim efektima, nedostatak strateških karata buke ima značajne posledice na upravljanje bukom na nivou jedinica lokalnih samouprava, odnosno jedinice lokalne samouprave nemaju na raspolaganju dovoljno instrumenata koje bi upotrebile za donošenje konkretnih mera koje treba da budu deo akcionih planova zaštite od buke.⁶³ Pitanje izrade karata od buke naročito je značajno za Aerodrom „Nikola Tesla” u Beogradu koji je prešao granicu od 50.000 operacija godišnje, čime je svrstan u kategoriju glavnih aerodroma sa obavezom kontinualnog merenja buke.

U dugoročni plan aktivnosti spada uspostavljanje mehanizama izveštavanja nadležnih institucija EU. Jedan od glavnih prepreka za sprovođenje prihvaćenih standarda EU su trškovi sprovođenja. Naime, troškovi za sprovođenje direktive procenjeni su u nekoliko dokumenata. Brojke se razlikuju u zavisnosti od pretpostavki koje se koriste za proračun troškova. Prema Sektorskoj strategiji aproksimacije za industrijsko zagađenje i buku iz 2011. godine, investicioni troškovi za postizanje ciljeva direktive iznose 17,6 miliona evra, dok su

---

⁶¹ Status i planovi prenošenja i sprovođenja pravnih tekovina EU za poglavlje 27 – životna sredina i klimatske promene, http://www.pregovarackagrupa27.gov.rs/?wpfb_dl=69, 4.6.2017.

⁶² *Ibid.*

⁶³ D. Damjanović, A. Mitić, *Urbanističke mere za smanjenje buke u gradu Beogradu*, Stalna konferencija gradova i opština – Savez gradova i opština Srbije, Beograd 2015, 34.

u Nacionalnom programu zaštite životne sredine iz 2010. godine, troškovi za sektor buke procenjeni na 18,6 miliona evra.⁶⁴ Ovi preliminarni proračuni su izrađeni za dva kruga strateških karata buke i akcionih planova. Na bilateralnom skriningu preporučeno je da se aktivnosti vrše u jednom krugu odnosno prva dva kruga strateških karata buke odjednom. Shodno tome, preporuka je bila da se i akcioni planovi tako rade (prva dva kruga akcionih planova odjednom). Preliminarna procena troškova, na osnovu jediničnih cena, a prema iskustvu država članica i eksperata iz Evropske komisije, može se izvršiti na sledeći način: cene za izradu karata buke se za naselja kreću u opsegu od 0,25 do 1 evra po glavi stanovnika. Ukupan broj stanovnika u pet velikih gradova, gde su ubrojani Beograd, Novi Sad, Niš, Kragujevac i Subotica je 2.443.862. Za 944 km glavne putne mreže procenjeni trošak je 600.000 evra, dok je cena izrade karata buke za aerodrome procenjena između 10.000 i 15.000 evra.⁶⁵

ZAKLJUČAK

Pravni okvir zaštite od buke u Republici Srbiji čini Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini, koji je donet u okviru takozvanog zelenog paketa zakona 2009. godine i set podzakonskih akata koji je donet 2010. godine. Zakonodavac je prilikom njihovog donošenja za osnovu uzeo međunarodne preporuke i standarde, a naročito je imao u vidu relevantne direktive Evropske unije. ZoZB detaljno reguliše subjekte zaštite životne sredine od buke, mere i uslove zaštite od buke u životnoj sredini, merenje buke u životnoj sredini; pristup informacijama o buci, nadzor i druga pitanja od značaja za zaštitu životne sredine i zdravlje ljudi. ZoZB je usvojio najprihvaćeniju međunarodnu definiciju buke po kojoj ona predstavlja svaki neželjen ili štetan zvuk. Definisane buke od strane zakonodavca je značajno jer različito shvatanje pojma buke može dovesti do različitog tumačenja pravnih normi. Odredbe ZoZB-a se ne odnose na buku koja nastaje na radnom mestu i u radnoj okolini, buku koja nastaje u prevoznom sredstvu, buku koja potiče od vojnih aktivnosti na armijskim poligonima i aktivnosti na zaštiti od elementarnih nepogoda, prirodnih i drugih udesa, buku od aktivnosti u domaćinstvu ili buku iz susednog domaćinstva, kao i na buku kojoj su izloženi oni koji je stvaraju što praktično znači da je predmet ovog zakona komunalna buka. Pored propisanih tehničkih mera ZoZB-om su predviđeni privredni prestupi i prekršaji. Važnu preventivnu ulogu u zaštiti od buke imaju norme Krivičnog zakonika koji propisuje krivična dela protiv životne sredine čime se štiti pravo čoveka na očuvanu životnu sredinu,

---

⁶⁴ *Post skrining dokument životna sredina i klimatske promene*, Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, Beograd 2016, 226.

⁶⁵ *Ibid.*, 229.

dok su Zakonom o zaštiti životne sredine takođe predviđeni privredni prestupi i prekršaji. Evropska unija je u oblasti zaštite od buke donela 13 propisa različite pravne snage, a posebno se po značaju izdvaja Direktiva 2002/49/ES zbog svog opšteg karaktera. Zbog toga ona danas predstavlja osnovu regulative EU u oblasti zaštite od buke. Proces usaglašavanja prava Republike Srbije i EU u oblasti zaštite od buke možemo podeliti u dve faze. Prva je prenošenje pravnih standarda, dok je druga njihova primena u praksi. Možemo zaključiti da je donošenjem ZoZB-a učinjen veliki pomak, posebno kada se uzme u obzir činjenica da je čitava oblast zaštite životne sredine do donošenja seta zakona 2009. godine bila jedna od najkritičnijih tačaka kada je u pitanju harmonizacija sa pravim tekovinama EU. Međutim, postizanje pune usaglašenosti iziskuje duži period. U planu je donošenje izmena i dopuna ZoZB-a kojim bi se u potpunosti prihvatile norme iz revidiranog Aneksa II Direktive 2002/49/EZ. Aktivnu ulogu u pregovorima koji se vode u cilju harmonizacije prava Republike Srbije sa pravnim tekovinama EU ima Pregovaračka grupa 27 koju vodi Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine. Što se tiče druge faze, jedna od važnih obaveza koju još uvek nismo ispunili, a koju propisuje zakonodavstvo EU je izrada tzv. „karata buke”. Karte buke daju pregled prosečnog nivoa buke u različitim delovima grada i važne su između ostalog kao podloga za prostorno planiranje, odnosno kao osnova za izradu akcionih planova zaštite. Jedan od najvećih problema koji usporava njihovu izradu je nedostatak finansijskih sredstva, ali i kadrova. Međutim, ovde se mora napomenuti da ovu obavezu nisu ispunile ni neke od članica EU, na šta je ukazala i Evropska komisija.

LITERATURA

- Berglund, B., Lindvall, T., Schwela, D. H., *Guidelines for Community Noise*, World Health Organization, Geneva, 1999.
- Budisavljević, B. B., Georgijević, V., Pravica, P., Kurtović, H., *Buka – osnovi, analiza, izvori i zaštita*, Tribina građevinske fizike, Beograd, 1998.
- Budisavljević, B. B., Milenković, A., Boljević, D., Baralić, S., Savković, D., „Podloge za propise o komunalnoj buci – I deo“, Telekomunikacioni forum TEFLOR 2010, Beograd, 2010.
- Commission staff working document refit evaluation of the Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise*, European commission, Brussels, 2016.
- Damjanović, D., Mitić, A., *Urbanističke mere za smanjenje buke u gradu Beogradu*, Stalna konferencija gradova i opština – Savez gradova i opština Srbije, Beograd, 2015.
- Drenovak-Ivanović M., Đorđević S., Važić S., *Pravni instrumenti ekološke zaštite – građanskopravna i krivičnopravna zaštita*, OEBS / Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, Beograd, 2015.

- Drinčić, D., Krstić, S., Zeković, A., Martinović, D., „Merenje i zaštita od buke“, *Ecologica*, 54/2009.
- Durđev, D., „Zaštita od buke i emisije štetnih gasova u vazдушnom saobraćaju“, *Zbornik radova*, 1/2014.
- Handbook on the implementation of ec environmental legislation*, Regional Environmental Center, Vienna, 2008.
- Lazić, M., „Zaštita od buke – komunalna buka i imisija buke“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Nišu*, 2012/62.
- Mirković, B. D., „Pregled prakse i regulative u oblasti zaštite od buke izazvane vazдушnim saobraćajem u Srbiji“, *Tehnika – saobraćaj*, 3/2015.
- Popović, S., *Zaštita od buke sa posebnim osvrtom na SR Srbiju (pravni aspekt)*, Naučna knjiga, Beograd 1989.
- Post screening dokument životna sredina i klimatske promene*, Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, Beograd 2016.
- Republika Srbija: izveštaj za 2016. godinu*, Evropska komisija, Brisel 2016, 90.
- Rogač, M., Nikić, M., „Uticaj buke željezničkog saobraćaja na životnu sredinu“, *Zbornik radova*, International Quality Conference, Quality festival 2012, Kragujevac 2012.
- Uzunović, R., „Protection from noise and vibration“, LOLA Institute, Belgrade, 1997, 5.

Propisi

- Amandman XXX, *Službeni list SFRJ*, br. 29/1971.
- Directive 85/337/EEC, *Official Journal L 175*, 1985.
- Directive 2002/49/EC of the European parliament and of the Council of 25 June 2002 relating to the assessment and management of environmental noise, *Official Journal of the European Communities L 189*, 2002.
- Krivični zakonik, *Službeni glasnik RS*, br. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 i 94/2016.
- Pravilnik o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.
- Pravilnik o metodologiji za izradu akcionih planova, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.
- Pravilnik o metodologiji za određivanje akustičnih zona, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.
- Pravilnik o sadržini i metodama izrade strateških karata buke i načinu njihovog prikazivanja javnosti, *Službeni glasnik RS*, br. 80/2010.
- Pravilnik o uslovima koje mora da ispunjava stručna organizacija za merenje buke, kao i o dokumentaciji koja se podnosi uz zahtev za dobijanje ovlašćenja za merenje buke, *Službeni glasnik RS*, br. 72/2010.
- R. Uzunović, „Protection from noise and vibration“, LOLA Institute, Belgrade, 1997.
- Uredba o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini, *Službeni glasnik RS*, br. 75/2010.

Ustav Republike Srbije, *Službeni glasnik RS*, br. 98/2006.
Ustav Republike Srbije, *Službeni glasnik RS*, br. 1/1990.
Ustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, *Službeni list SFRJ*, br. 14/1963.
Zakon o vazdušnom saobraćaju, *Sl. glasnik RS*, br. 73/2010, 57/2011, 93/2012 i 45/2015.
Zakon o zaštiti životne sredine, *Službeni glasnik RS*, br. 135/2004, 36/2009, 36/2009, 72/2009, 43/2011 i 14/2016
Zakon o zaštiti životne sredine, *Službeni glasnik RS*, br. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95.
Zakon o zaštiti od buke – ZoZB, *Službeni glasnik RS*, br. 36/2009 i 88/2010.
Zakon o zaštiti stanovništva od buke, *Službeni glasnik SR Srbije*, br. 68/81
Zakon o izgradnji objekata, *Službeni glasnik SR Srbije*, br. 10/84 i 37/88.
Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini, *Službeni glasnik RS*, br. 36/2009 i 88/2010.

**LEGAL FRAMEWORK OF PROTECTION
FROM COMMUNITY NOISE IN THE REPUBLIC OF SERBIA
AND ITS COMPLIANCE WITH DIRECTIVE 49/2002/EC**

Miloš Rubežić, LL.M.
Legal Trainee

S u m m a r y

Noise and Noise protection are one of the most current topics of environmental law, bearing in mind that fast technical and technological development of the countries in the last half century has caused multiple pollution of the environment, which is reflected, inter alia, in the increasingly negative impact of noise on human life. The positive law of the Republic of Serbia in the field of noise protection makes the Law on noise protection from 2009, together with a number of by-laws that allow its implementation. Having in mind that the Republic of Serbia has acquired the status of candidate for European Union membership in 2012, there is a formal obligation of our country to harmonize its legislation with the *acquis communautaire*. The European Commission has conducted a detailed analytical overview of chapter 27 on environmental issues in the form of a screening report, which is the starting point for the analysis of the harmonization of our legal system with the EU *acquis* in the field of noise protection. Post-screening report together with the documents from the bilateral meetings of Serbian representatives with the representatives of the European Commission give directions to our legislator in which direction future amendments and supplements to the existing laws should go.

Key words: noise, community noise, noise protection, the Law on noise protection, Environmental Protection Agency, Chapter 27, the European Union Law, Directive 49/2002/EC